

170020

ศรีสุพร ชวงสกุล : ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองสงขลา พ.ศ. 2385-2472. (THE LOCAL HISTORY OF MUANG SONGKHLA, 1842-1929) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. ธิดา สาระยา. 300 หน้า ISBN 974-17-7165-7

วิทยานิพนธ์นี้มองผ่านมิติทางเศรษฐกิจสังคม เพื่อศึกษาการเติบโตของเมืองสงขลาระหว่าง พ.ศ. 2385-2472 ที่มีความสัมพันธ์อย่างสำคัญกับบทบาทของกลุ่มตระกูล ณ สงขลา และพ่อค้าท้องถิ่นเชื้อสายจีนตระกูลอื่นๆ อันนำมาสู่การเกิด "นครใหญ่" ที่มีลักษณะเป็นเมืองคู่ "สงขลา-หาดใหญ่"

จากการศึกษาสามารถแบ่งมิติประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสงขลาออกเป็น 2 ระยะ **ระยะแรก** ระหว่าง พ.ศ.2385-2455 กลุ่มตระกูล ณ สงขลามีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของเมืองสงขลา ซึ่งดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบ "กึ่งอิสระ" ภายใต้บริบทการค้าระบบบรรณาการและระบบเหมามาเมือง ทำให้เมืองสงขลามีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นเมืองท่าทางการค้า ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ พ่อค้าท้องถิ่นเชื้อสายจีนตระกูลอื่นๆ ซึ่งระยะแรกเติบโตจากการอิงอยู่กับกลุ่มตระกูล ณ สงขลา ได้ก้าวขึ้นมามีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของเมืองสงขลา จากความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ที่เมืองสิงคโปร์และปีนังเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจากการที่ศูนย์อำนาจส่วนกลางใช้ระบบเทศาภิบาลปกครองเมืองสงขลาเมื่อ พ.ศ. 2439 ส่งผลให้เมืองสงขลามีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์กลางการปกครอง โดยเป็นที่ตั้งศูนย์บัญชาการมณฑล นครศรีธรรมราช **ระยะที่สอง** ระหว่าง พ.ศ. 2455-2472 การเติบโตของยางพาราและดีบุก การขยายตัวของเส้นทางรถไฟ นำมาซึ่งการเติบโตของเมืองหาดใหญ่ ซึ่งพ่อค้าท้องถิ่นเชื้อสายจีนตระกูลอื่นๆ ในเมืองสงขลา ปรับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้ามาลงทุนในเมืองหาดใหญ่ไปพร้อมๆ กับพ่อค้าจากพื้นที่ต่างๆ ส่งผลให้ในระยะต่อมาเกิดนครใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นเมืองคู่ "สงขลา-หาดใหญ่"

170020

4380906122 : MAJOR HISTORY

KEY WORD : MUANG SONGKHLA / LOCAL HISTORY / SOCIO-ECONOMIC

SRISUPORN CHOUNGSAKUL : THE LOCAL HISTORY OF MUANG

SONGKHLA, 1842-1929. THESIS ADVISOR ASSOC.Dr. SUWADEE

THANAPRASITPATTANA, THESIS COADVISOR ASSCO.Dr. DHIDA SARAYA,

300 PP. ISBN 974-17-7165-7

This study looks at the socio-economic growth of Muang Songkhla from 1842-1929. This growth is related to the roles of the Na Songkhla clan and other local Chinese merchant groups which led to the birth of metropolitan "Songkhla-Hat Yai".

The local history of Muang Songkhla can be divided into 2 periods. **The first period was from 1842-1912.** The Na Songkhla clan played an important role in the growth of Muang Songkhla which had a "semi-independent" economy in the context of the contributory system and the tax farming system. This made Muang Songkhla important, as a port city. In this period the local Chinese merchant groups which, at first, grew by relying on the Na Songkhla clan, gradually came to play an important role in the growth of Muang Songkhla due to the changes in the economic environment. As Singapore and Penang became the centers of trade in South East Asia, Muang Songkhla became more important as a regional political centre, being the headquarters of Monthon Nakhon Si Thammarat in 1896. **The second period was from 1912-1929,** when the rubber and tin trade expanded, and railways were constructed, bringing about the growth of Muang Hat Yai. The local Chinese merchant groups in Muang Songkhla adjusted their economic activities to suit outside economic trends. This led to the expansion and the growth of metropolitan "Songkhla-Hat Yai".